24 170 Gehandicaptenbeleid

36 282 Initiatiefnota van het lid Westerveld: ons land is beperkt

Nr. 404 Brief van de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juni 2026

Op 20 december 2022 heeft het lid Westerveld de initiatiefnota 'Ons land is beperkt' aangeboden aan uw Kamer, waarna er op uw verzoek op 11 juli 2025[1] een kabinetsreactie is gegeven. In de procedurevergadering van 8 april jl. heeft de commissie besloten om een nota-overleg te plannen over de initiatiefnota van lid Westerveld. Daarbij heeft de commissie ook gevraagd om een actualisatie op de eerdere kabinetsreactie.

Met deze brief bied ik u deze actualisatie aan, waarin alleen de punten zijn opgenomen waar daadwerkelijk een actualisatie op te vermelden is. Voor de niet gewijzigde punten verwijs ik u naar de kabinetsreactie van 11 juli 2025.

Algemene beslispunten

1. Het 'facultatief protocol' van het VN-verdrag wordt geratificeerd

Op 27 januari 2026 heeft de voormalig staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg bij de Verenigde Naties het Facultatief Protocol bij het VN-Verdrag Handicap ondertekend. Op 1 april 2026 heeft het kabinet het advies van de Raad van State van het Koninkrijk ontvangen. Het kabinet werkt nu aan het opstellen van het Nader rapport waarin ingegaan wordt op de opmerkingen die de Raad van State van het Koninkrijk heeft gemaakt.

3.Het CBS gaat gegevens bijhouden over de positie van mensen met een beperking

Het RIVM gevraagd om vanuit de Nationale Strategie een monitor in te richten die bestaat uit twee kwantitatieve dataverzamelingen uit bestaande databronnen en één kwalitatieve dataverzameling. De monitor loopt van 2026 tot en met 2029, waarbij er jaarlijks door het RIVM een rapportage wordt gemaakt. De eerste monitorrapportage ontvangt uw Kamer eind 2026 bij de voortgangsbrief over de werkagenda VN-verdrag Handicap. Daarnaast zet het ministerie van VWS zich in om de beschikbaarheid van data over mensen met een beperking te vergroten.

Artikel 31 van het VN-verdrag Handicap geeft de overheid een belangrijke taak bij het monitoren van de positie van mensen met een beperking, onder meer via dataverzameling. Een knelpunt in de huidige dataverzameling is dat gegevens vaak niet kunnen worden uitgesplitst naar mensen met en zonder beperking. Daarom worden er gesprekken gevoerd met het CBS, het RIVM en andere onderzoeksinstellingen over het verbeteren van de beschikbaarheid van deze data. Het doel van deze gesprekken is om voor verschillende onderzoeken en enquêtes afspraken te maken over het opnemen van een vraag naar ervaren beperkingen.

[1] Kamerstuknummer II 2025/26 24 170, nr. 362

Inkomen en werk

2. Pas de zorgverzekeringswet (Zvw) aan. Houd zorgkosten voor een chronische aandoening of beperking na één jaar buiten het eigen risico. Zodat iedereen maar één keer eigen risico betaalt voor elke aandoening.

Het kabinet heeft een andere keuze gemaakt. Onze zorg is gebouwd op solidariteit en gezonde mensen betalen mee aan de zorgkosten van mensen die ziek zijn of langdurig afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning. We betalen veel samen, en als je daadwerkelijk zorg of ondersteuning gebruikt hoort daar ook een eigen bijdrage bij. Zo verhoogt het kabinet onder andere het eigen risico, wat voor iedereen tot lagere zorgpremies leidt. Daarnaast wil het kabinet vanaf 2028 het verplicht eigen risico maximeren op € 150 per behandelprestatie in de medisch-specialistische zorg. Het kabinet acht een gerichtere inzet van het eigen risico voor chronisch zieken, niet goed uitvoerbaar, mede omdat er geen eenduidige definitie van chronisch zieken en mensen met een beperking bestaat. Om chronisch zieken tegemoet te komen in hun zorgkosten wordt een envelop van 350 miljoen euro structureel gereserveerd. Deze middelen worden beschikbaar gesteld aan gemeenten. In augustus zal de integrale weging worden gemaakt hoe deze enveloppe het beste ingezet kan worden.

4.We kijken of meer mensen met een beperking in aanmerking kunnen komen voor de banenafspraak. We maken een afspraak voor een vast aantal mensen dat zo een baan zouden moeten krijgen.

Dit punt is onderdeel van de werkagenda. Voor de banenafspraak geldt dat dit wordt gedaan met een beperkte verbreding van de doelgroep. Vanaf 1 januari 2026 zijn mensen die met loondispensatie werken vanuit de IVA en de Wajong toegevoegd aan het doelgroepregister.
Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan een wetsvoorstel waarmee de doelgroep banenafspraak wordt verbreed met mensen in de WIA en WW die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon per uur kunnen verdienen. De Kamer wordt hierover geïnformeerd voor de zomer van 2026.
Tegelijkertijd is er een meer fundamentele herziening nodig omdat nog steeds teveel mensen met een beperking niet onder de doelgroep banenafspraak vallen.

5. Toegankelijke banen en begeleiding naar werk

Er zijn de afgelopen tijd veel maatregelen getroffen om de arbeidsmarkt toegankelijker te maken voor mensen met een arbeidsbeperking.[2]
De komende tijd zet het kabinet verder in op het harmoniseren van het re-integratiebeleid, waaronder de inzet van werkvoorzieningen, zodat de verschillen tussen UWV en gemeenten en tussen gemeenten onderling afnemen en werkzoekenden en werkgevers sneller krijgen wat nodig is.

De werkagenda omschrijft meer maatregelen voor de komende vijf jaar. Zo wordt er verder gewerkt aan:

- Verbeteringen binnen de banenafspraak zoals bij punt 4 gemeld.
- Een Sociaal Innovatiefonds om inclusief werkgeverschap aan te moedigen.

[2] Zie ook (de bijlage bij) de nationale strategie VN-Verdrag Handicap van februari 2024 (Kamerstukken II, 2023/24, 24170, nr. 309) en de Werkagenda van 11 juli 2025 (Kamerstukken II, 2024/25, 24170, nr. 362)

- Het structureel maken van het instrument Individuele Plaatsing en Steun waar budget voor is.
- De financiering per beschutte werkplek is vanaf 2024 verhoogd (een structurele investering van 65 miljoen per jaar).
- Daarnaast heeft het kabinet in 2025, in het kader van de Voorjaarsnota, besloten om structureel € 90 miljoen extra per jaar beschikbaar te stellen voor beschut werk. Hiermee wordt de loonkostensubsidie verbeterd en vereenvoudigd. Daartoe gaat dit voorjaar een wetsvoorstel voor een forfaitaire loonkostensubsidie in consultatie.
- Een subsidieregeling inclusieve technologie. Werkgevers kunnen subsidie aanvragen voor inclusieve technologie om mensen met een beperking aan het werk te helpen en te houden. In 2026 is hiervoor € 1 miljoen beschikbaar.
- Tot stand komen van sectorale Ontwikkelpaden in bijvoorbeeld de techniek-, bouw-, zorg- of kinderopvang-sector die laten zien hoe mensen zich in een sector kunnen ontwikkelen of starten met een nieuwe functie.
- De implementatie van de wet 'van school naar duurzaam werk' die begin 2026 in werking is getreden.
- Getroffen maatregelen in de Participatiewet[3] ter bevordering van uitstroom naar werk. In het verlengde hiervan werkt het kabinet nu aan een meer fundamentele hervorming van de Participatiewet.

Met de komst van Werkcentra, waarop bij punt 6 nader wordt ingegaan, is er één loket in arbeidsmarktregio's waar werknemers, werkzoekenden en werkgevers terecht kunnen met vragen over betaald werk. Daarnaast werkt het kabinet aan een agenda over inclusief werkgeverschap, die zal ingaan op hoe de informatievoorziening verder kan worden vergroot.

Ook op het gebied van jobcoaching worden stappen gezet. Per 1 januari 2025 kan jobcoaching worden ingezet bij kleinere arbeidscontracten en kan de jobcoach bij een naderend baaneinde begeleiden naar ander werk. Tevens is een deel van de formulierenstroom vereenvoudigd, evenals het taalgebruik in de formulieren.
Tot slot kunnen werkzoekenden per 1 maart 2026 ook gebruikmaken van een vereenvoudigde manier om de externe jobcoach via de UWV-website aan te vragen.

6. Er komt één werkloket waar iedereen terecht kan met vragen over werk, loopbaan, scholing en begeleiding naar werk en het ontwikkelingsbudget. De loketten worden georganiseerd door gemeenten en het UWV.
Per arbeidsmarktregio komt er één gezamenlijk regionaal loket: het Werkcentrum. Vooruitlopend op de herziene wetgeving zijn de Werkcentra in vrijwel alle arbeidsmarktregio's al van start. De lancering is ondersteund door landelijke- en regionale publiciteitscampagnes.

3 Wet van 1 oktober 2025 (Stb 2025, nr. 312).

8. Het wordt gewoon dat werkgevers inclusief denken en doen. We vervangen loondispensatie door de loonkostensubsidieregeling. Zodat alle werkenden met een beperking op zijn minst het minimumloon verdienen. Werkgevers worden ondersteund met regelingen als de no-riskpolis en jobcoaching.
Uit een eerste verkenning is naar voren gekomen dat het invoeren van een loonkostensubsidie in de Wajong zowel voor- als nadelen met zich meebrengt voor de doelgroep. Met name het omzetten van het instrument loondispensatie in loonkostensubsidie voor de mensen in de Wajong die nu al werken met loondispensatie brengt de nodige complexiteit met zich mee. Na de verkenning zijn vervolgens gesprekken gevoerd over het vervangen van loondispensatie door loonkostensubsidie met ervaringsdeskundigen, werkgevers en de uitvoering. Op basis van die gesprekken is geconcludeerd dat het wenselijk is om loondispensatie in de Wajong te vervangen door loonkostensubsidie. De Kamer wordt voor de zomer van 2026 geïnformeerd over het wetsvoorstel verdere verbreding doelgroep banenafspraak, waar dit traject onderdeel van is.

Mobiliteit
2. Maak actuele informatie over toegankelijkheid verplicht in reisplanners (zoals kapotte liften en instaphoogtes).
Sinds begin 2025 heeft ProRail real-time informatie beschikbaar over de werking van liften op stations doordat er sensoren zijn geïnstalleerd die storingen melden. Daarmee zijn nu ook kortdurende storingen in beeld. Deze informatie wordt ontsloten door de halteviewer van DOVA, het samenwerkingsverband van decentrale OV-autoriteiten. Door deze informatievoorzieningen kunnen reizigers hun reis beter plannen. Ook voor vervoerders en andere organisaties die deze actuele beschikbaarheidsdata willen tonen in hun reisinformatievoorzieningen is deze informatie via DOVA beschikbaar. Per 1 april 2026 is actuele beschikbaarheidsdata van liften van ProRail voor álle reizigers beschikbaar op ns.nl en in de NS-app.

Een terugkerend deelthema zijn liftstoringen. Het aantal langdurig defecte liften (een week of langer) is substantieel afgenomen van circa 15 à 20 liften per maand voor de zomer van 2022 naar gemiddeld 5 à 7 liften per maand eind 2025. In deze cijfers zijn de liften die niet beschikbaar zijn vanwege geplande liftvervanging en gepland onderhoud niet meegerekend.

6. Reisassistentie moet bij alle vervoerders en op alle stations binnen één uur worden geregeld.
Op de noordelijke lijnen in Friesland en Groningen is al langere tijd reisassistentie beschikbaar en wordt voldaan aan de afspraken uit het Bestuursakkoord. Sinds de zomer van 2024 wordt ook op de lijn Alphen aan den Rijn–Gouda (R-net, NS) reisassistentie conform het Bestuursakkoord aangeboden. Hetzelfde geldt voor de Valleilijn, waar Keolis rijdt. Op de MerwedeLingelijn (Qbuzz) is reisassistentie eveneens beschikbaar, al moeten hier nog enkele laatste stappen worden gezet om volledig aan de afspraken te voldoen, zoals het omlaag brengen van de vooraanmeldtijd.

In 2025 zijn verdere stappen gezet. Zo is inmiddels ook in Achterhoek Rivierenland (Arriva), op de Vechtdallijnen (Arriva) en op de regionale stations in Limburg (Arriva)

reisassistentie beschikbaar, volgens de afspraken uit het Bestuursakkoord. Tot slot staat Keolis op het punt om reisassistentie volgens het Bestuursakkoord aan te bieden op de lijnen Zwolle–Enschede en Zwolle–Kampen.
Via artikel 18, lid 5, van de Concessie voor het Hoofdrailnet (2025–2033) voert NS regie over het boeken van reisassistentie wanneer een andere spoorvervoerder hierom verzoekt. De betreffende spoorvervoerder blijft daarbij verantwoordelijk voor de daadwerkelijke uitvoering en eventuele bijsturing van de reisassistentie, conform de afspraken uit het Bestuursakkoord. Op het merendeel van de trajecten wordt door regionale vervoerders van deze service gebruik gemaakt.

7. Hef de kilometergrens bij Valys-vervoer op en hef vervolgens het Wmo-vervoer op.
Ten aanzien van Valys-vervoer vragen zowel gebruikers van Valys als de Tweede Kamer aandacht voor het aantal kilometers dat niet altijd toereikend is voor iedereen.

Recent is onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van het uitvoeren van de motie Agema[4] die vraagt om het afschaffen van zowel de kilometerregistratie als de kilometergrens. Op basis van deze onderzoeksresultaten is besloten de kilometergrens bij Valys-vervoer niet af te schaffen[5]. Hoewel het afschaffen van de kilometergrens op korte termijn verbetering voor de individuele reiziger kan opleveren, creëert het afschaffen op langere termijn meerdere nieuwe knelpunten in het doelgroepenvervoer. Deze nadelige gevolgen voor alle reizigers in het doelgroepenvervoer wegen niet op tegen de individuele verbetering voor Valys-reizigers. Daarbij sluit het niet aan bij het oorspronkelijke doel van Valys. Valys is altijd bedoeld als tijdelijke maatregel zolang het openbaar vervoer niet toegankelijk is. Naarmate het openbaar steeds toegankelijker wordt (Bestuursakkoord Toegankelijkheid OV 2032), zal het gebruik van Valys afnemen. Zodoende kunnen we het aangepast vervoer blijven garanderen voor mensen die dit nodig hebben omdat zij, ook zonder begeleiding, met het OV kunnen reizen.

Belangrijk voor de toekomst is de verkenning naar publieke mobiliteit. Eind vorig jaar is deze verkenning naar de Tweede Kamer gestuurd.[6] Publieke mobiliteit is een integraal publiek vervoerssysteem dat voor iedereen toegankelijk en passend is. Alleen in uitzonderingsgevallen is dan nog aanvullend passend vervoer nodig.

Het richt zich op de integratie van openbaar vervoer, doelgroepenvervoer (waaronder Valys en Wmo-vervoer) en aanvullende vervoersvormen (zoals deelmobiliteit en vrijwilligersvervoer). Het doel is om de bereikbaarheid en sociale participatie te verbeteren binnen beschikbare middelen en omstandigheden. Rekening wordt gehouden met trends als vergrijzing, personeelstekorten, afnemende bereikbaarheid in bepaalde regio's en stijgende (uitvoerings)kosten. De aanbevelingen uit de verkenning, ten aanzien van reizigersbehoeften, regionale aanpak, geldstromen, (gedecentraliseerde) wettelijke taken, instituties en

[4] Kamerstukken II 2023/2024 24170, nr. 315
[5] Zie Kamerbrief inzake Onderzoeksrapport 'Keuzes rond Valys', d.d. 16 juni 2026, Kamerstuk 24 170, nr. 403
[6] Kamerstukken II 2025/2026 23645, nr. 877

aansturing, worden op dit moment nader uitgewerkt. De resultaten worden opgenomen in het Kabinetsstandpunt Publieke Mobiliteit waaraan momenteel in gezamenlijkheid met de ministeries van Financiën, BZK, OCW en IenW wordt gewerkt.

8. Start een proef waarin regionaal Wmo-vervoer wordt overgenomen door Valys.
Juridisch is het niet mogelijk om *zonder meer* een gedecentraliseerde taak bij een overheidsorgaan weg te halen. Daarbij is Valys geen wettelijke taak, maar buitengewoon begunstigend beleid. Het is altijd bedoeld als tijdelijke regeling, waarbij het de intentie is om mensen gebruik te laten maken van OV-voorzieningen zodra deze toegankelijk zijn. Het is vanuit Valys bezien (contractueel, beleidsmatig, financieel en uitvoeringstechnisch) niet mogelijk danwel wenselijk om het Wmo-vervoer over te nemen. Zoals bekend zijn er grote knelpunten in het doelgroepenvervoer. De focus is daarom op een meer fundamentelere invulling van sociale inclusieve mobiliteit.
Eind vorig jaar is daarom de verkenning naar publieke mobiliteit naar de Tweede Kamer gestuurd.[7] Publieke mobiliteit is een integraal publiek vervoerssysteem dat voor iedereen toegankelijk en passend is. Alleen in uitzonderingsgevallen is dan nog aanvullend passend vervoer nodig. Het richt zich op de integratie van openbaar vervoer, doelgroepenvervoer (waaronder Valys en Wmo-vervoer) en aanvullende vervoersvormen (zoals deelmobiliteit en vrijwilligersvervoer). Het doel is om de bereikbaarheid en sociale participatie te verbeteren binnen beschikbare middelen en omstandigheden. Er zal rekening worden gehouden met trends als vergrijzing, personeelstekorten, afnemende bereikbaarheid in bepaalde regio's en stijgende (uitvoerings)kosten. De aanbevelingen uit de verkenning, ten aanzien van reizigersbehoeften, regionale aanpak, geldstromen, instituties en aansturing, worden op dit moment nader uitgewerkt. De resultaten worden opgenomen in het Kabinetsstandpunt Publieke Mobiliteit waaraan momenteel in gezamenlijkheid met de ministeries van Financiën, BZK, OCW en IenW wordt gewerkt.

9. Schaf de 700 kilometergrens af.
Recent is onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van het uitvoeren van de motie Agema[8] die vraagt om het afschaffen van zowel de kilometerregistratie als de kilometergrens. Op basis van deze onderzoeksresultaten is besloten de kilometergrens bij Valys-vervoer niet af te schaffen[9]. Hoewel het afschaffen van de kilometergrens op korte termijn verbetering voor de individuele reiziger kan opleveren, creëert het afschaffen op langere termijn meerdere nieuwe knelpunten in het doelgroepenvervoer. Deze nadelige gevolgen voor alle reizigers in het doelgroepenvervoer wegen niet op tegen de individuele verbetering voor Valys-reizigers. Daarbij sluit het niet aan bij het oorspronkelijke doel van Valys. Valys is altijd bedoeld als tijdelijke maatregel zolang het openbaar vervoer niet toegankelijk is. Naarmate het openbaar steeds toegankelijker wordt (Bestuursakkoord Toegankelijkheid OV 2032), zal het gebruik van Valys afnemen. Zodoende kunnen we

[7] Kamerstukken II 2025/2026 23645, nr. 877
[8] Kamerstukken II 2023/2024 24170, nr. 315
[9] Zie Kamerbrief inzake Onderzoeksrapport 'Keuzes rond Valys', d.d. 16 juni 2026, Kamerstuk 24 170, nr. 403

het aangepast vervoer blijven garanderen voor mensen die dit nodig hebben omdat zij, ook zonder begeleiding, met het OV kunnen reizen.

Belangrijk voor de toekomst is de verkenning naar publieke mobiliteit zoals bij punt 7 is toegelicht.

Funderend onderwijs

5. Hou bij nieuwbouw of opknappen van schoolgebouwen bij de bouw al rekening met leerlingen met een beperking. Alle onderwijsgebouwen moeten toegankelijk zijn voor alle kinderen.

In de bouwregelgeving is vastgelegd dat nieuwe gebouwen toegankelijk moeten zijn voor mensen met een functiebeperking. Hierbij gaat het bijvoorbeeld op de afmetingen van deuren en doorgangen, de aanwezigheid van liften, en het ontbreken van obstakels zoals drempels. Ook zijn onderwijsinstellingen verplicht om in individuele situaties ervoor te zorgen dat een leerling onderwijs kan volgen. Hiervoor moeten zij doeltreffende aanpassingen doen. In 2025 is de NEN-norm 9120 gepubliceerd, waarin op een eenduidige manier is vastgelegd wat toegankelijke gebouwen zijn.

7. Luister meer naar ouders en kinderen. Leg dit ook vast in besluitvorming.

Met inwerkingtreding van de wet “Versterking positie ouders en leerlingen in het passend onderwijs”, zijn vanaf 1 januari 2025 de ouder- en jeugdsteunpunten wettelijk verplicht. Per 1 augustus 2025 hebben alle leerlingen met een ontwikkelperspectief hoorrecht over het ontwikkelperspectief. Leerlingen moeten worden gehoord in alle fasen van het ontwikkelingsperspectief: opstellen, bijstellen, vaststellen en evalueren. De school beschrijft in het ontwikkelingsperspectief de inbreng van de leerling en hoe deze van invloed is geweest op de vast- of bijstelling van het ontwikkelingsperspectief. De school koppelt terug aan de leerling hoe diens mening van invloed is geweest op de vast- of bijstelling van het ontwikkelingsperspectief. De wet vereist sinds 1 augustus 2025 van scholen dat zij alle leerlingen vragen naar hun mening over de ondersteuning op school voordat zij de schoolgids vaststellen. In de schoolgids neemt de school de inbreng van de leerlingen op hoe met die mening is rekening gehouden bij de vaststelling van de basisondersteuningsvoorzieningen.

Middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs

1. Breid het mbo-studentenfonds uit.

Op 20 april 2026 is de rapportage over evaluaties van de Wetten ‘Versterken positie mbo-studenten’ en de ‘Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten’ naar de Tweede Kamer gestuurd. In de evaluatie wordt geconstateerd dat de set aan maatregelen over het algemeen goed lijken te helpen voor studenten die er gebruik van mogen maken. Het mbo-studentenfonds is echter niet bij alle studenten bekend. Van alle bevraagde studenten geeft 36% aan het studentenfonds te kennen, meestal via de studieloopbaanbegeleider, mentor of coach. Het toegankelijk en begrijpelijk maken van de informatie, zodanig dat de informatie de student ook echt bereikt en beklijft is uitdagend. Er is gestart met een verkenning en gesprekken met JOB-mbo, MBO Raad en SBB om te kijken welke concrete afspraken over informatievoorziening gemaakt kunnen worden.

Ook blijkt uit de evaluatie dat de 50 instellingen waarvan gegevens beschikbaar waren, in het studiejaar 2023/2024 in totaal bijna € 8,3 miljoen is uitgegeven aan het fonds. De helft van de instellingen heeft het fonds met eigen middelen uitgebreid. Twee derde van de mbo-instellingen vindt het budget voor het mbo-studentenfonds toereikend. Uit de evaluatie blijkt ook dat voor het mbo de meeste toekenningen uit het fonds gingen naar studenten met onvoldoende financiële middelen voor de aanschaf van onderwijsbenodigdheden.

2. Maak de aanvragen makkelijker voor het mbo-studentenfonds en het studentenondersteuningsfonds.
Uit de evaluatie van de wetten 'Versterken positie mbo-studenten' en 'Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten', blijkt dat studenten die bekend zijn met het fonds, meestal via hun mentor/slb'er over de mogelijkheden zijn geïnformeerd. Bij 80 procent van de instellingen kunnen studenten een schriftelijke aanvraag doen voor het mbo-studentenfonds, bij 53 procent kan dit (ook) via de mentor/slb'er. Bij enkele instellingen wordt aangegeven dat studenten zich via verschillende kanalen (personen of digitaal) kunnen melden en dat ze daarna verder worden geholpen bij de aanvraag.
Voor het hbo en wo geldt dat het ministerie van OCW een onderzoek laat uitvoeren naar de maatwerk- en financiële voorzieningen op hogescholen en universiteiten met als doel het in kaart brengen van de bestaande knelpunten. Dit onderzoek en de bijbehorende beleidsreactie[10] is onlangs naar de Kamer verstuurd. In het onderzoek wordt ook het studentenondersteuningsfonds meegenomen.

4. Er moeten landelijke richtlijnen komen voor alle onderwijsinstellingen over het aanbieden van andere (digitale) mogelijkheden voor studenten met een functiebeperking.
In de werkagenda heeft de minister van OCW de verbetering van digitale toegankelijkheid in het vervolgonderwijs opgenomen als maatregel. Momenteel wordt er gewerkt aan de uitvoering van deze maatregel. Lid Ceder (CU) heeft hiertoe ook twee moties ingediend. De moties vroegen om de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn, die verplicht om bepaalde producten en diensten digitaal toegankelijk te maken, te verwerken in wet- en regelgeving in de zorg en het onderwijs en om de normen van de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) en inclusief digitaal ontwerpen op te laten nemen in de inkoopvoorwaarden voor digitale middelen, leerlingvolgsystemen en leeromgevingen, websites en apps. De minister van OCW heeft uw Kamer onlangs geïnformeerd over de uitvoering van deze moties in een Kamerbrief. [11] Tot slot ondersteunt het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs (ECIO) mbo-, hbo- en wo-instellingen op het gebied van toegankelijk onderwijs voor studenten met een ondersteuningsvraag.

5. Leg digitale toegankelijkheid vast in de Wet educatie beroepsonderwijs en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.
In de werkagenda heeft de minister van OCW de verbetering van digitale toegankelijkheid in het vervolgonderwijs opgenomen als maatregel. Momenteel wordt er gewerkt aan de uitvoering van deze maatregel. Lid Ceder (CU) (Kamerstuk

[10] Kamerstukken II 2025/26, 31288, nr. 1259
[11] Kamerstukken II 2025/26, 31288, nr. 1259

36 600 VII, nr. 62; Kamerstuk 36 800 VIII, nr. 120) heeft hiertoe ook twee moties ingediend. De moties vroegen om de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn, die verplicht om bepaalde producten en diensten digitaal toegankelijk te maken, te verwerken in wet- en regelgeving in de zorg en het onderwijs en om de normen van de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) en inclusief digitaal ontwerpen op te laten nemen in de inkoopvoorwaarden voor digitale middelen, leerlingvolgsystemen en leeromgevingen, websites en apps. De minister van OCW heeft uw Kamer onlangs geïnformeerd over de uitvoering van deze moties in een Kamerbrief. [12] Tot slot ondersteunt het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs (ECIO) mbo-, hbo- en wo-instellingen op het gebied van toegankelijk onderwijs voor studenten met een ondersteuningsvraag.

6. Verplicht dat er een vast aanspreekpunt is op alle onderwijsinstellingen voor studenten met een beperking.
Op mbo-instellingen is dit vaak al geregeld, in de vorm van de studieloopbaanbegeleider of ondersteuningspunt. De mbo-instellingen organiseren dit ieder op hun eigen manier.
De minister van OCW laat een onderzoek uitvoeren naar maatwerk- en financiële voorzieningen in het hbo en wo, dat voor de zomer van 2026 naar de Kamer wordt gestuurd (zie ook het antwoord bij punt 2). In het onderzoek worden aanbevelingen gedaan op instellingsniveau en landelijk niveau. Het instellen van een vast aanspreekpunt is een maatregel die op instellingsniveau kan worden ingezet.

7. Verbeter digitale middelen en pas deze aan op de behoefte van studenten met een beperking.
In de werkagenda heeft de minister van OCW de verbetering van digitale toegankelijkheid in het vervolgonderwijs opgenomen als maatregel. Momenteel wordt er gewerkt aan de uitvoering van deze maatregel. Lid Ceder (CU) heeft hiertoe ook twee moties ingediend. De moties vroegen om de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn, die verplicht om bepaalde producten en diensten digitaal toegankelijk te maken, te verwerken in wet- en regelgeving in de zorg en het onderwijs en om de normen van de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) en inclusief digitaal ontwerpen op te laten nemen in de inkoopvoorwaarden voor digitale middelen, leerlingvolgsystemen en leeromgevingen, websites en apps. De minister van OCW heeft uw Kamer onlangs geïnformeerd over de uitvoering van deze moties in een Kamerbrief. [13] Tot slot ondersteunt het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs (ECIO) mbo-, hbo- en wo-instellingen op het gebied van toegankelijk onderwijs voor studenten met een ondersteuningsvraag.

8. Geef studenten met een beperking een positie in de medezeggenschapsraden.

Studentenmedezeggenschap in het mbo is onderdeel van de bredere wetsevaluatie over de positie van mbo-studenten en rechtsbescherming die in de werkagenda wordt genoemd. Voor het mbo, hbo en wo geldt dat het niet voor de hand ligt om een zetel in de medezeggenschap te garanderen voor studenten met een beperking. Dit komt mede doordat het een uitdaging is om voldoende kandidaten voor de

[12] Kamerstukken II 2025/26, 31288, nr. 1259
[13] Kamerstukken II 2025/26, 31288, nr. 1259

medezeggenschapsraad te vinden. Medezeggenschappers zijn vertegenwoordigers voor de gehele studentenpopulatie van hun instelling, faculteit of opleiding. De medezeggenschap heeft als nadrukkelijke wettelijke taak in het bijzonder de inschakeling van personen met een handicap of chronische ziekte te bevorderen.[14] Daarbij ligt het voor de hand dat de medezeggenschap contacten legt met organisaties en netwerken op hun instelling die zich breed inzetten met en voor studenten met een functiebeperking en met studenten in hun achterban.
Voor deelname aan de raad is het wel van belang dat de raad voor iedereen toegankelijk is. Hierover is in 2023 door koepels en studentenorganisaties afgesproken: *"…in overleg met leden van de medezeggenschap met een functiebeperking besproken hoe zij zo effectief mogelijk hun rol in de medezeggenschap kunnen vervullen."*[15]

In de meest recente editie van de Medezeggenschapsmonitor van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) is voor het eerst de toegankelijkheid van de medezeggenschap voor hbo- en wo-studenten met een functiebeperking meegenomen. Slechts een beperkt deel geeft aan dat hun raden niet of slechts gedeeltelijk toegankelijk zijn voor mensen met een taal gerelateerde of fysieke ondersteuningsbehoefte.[16] Kanttekening hierbij is wel dat de uitvraag is gedaan onder alle medezeggenschappers (ook die zonder functiebeperking).

Opleidingscommissies worden als het meest toegankelijk ervaren. Hybride vergaderen kan het animo voor deelname in het algemeen vergroten blijkt uit de monitor. Dit biedt ook kansen in de toegankelijkheid van studenten met een beperking.

9. Ontwikkel een platform waar studenten en stageplekken aan elkaar kunnen worden gekoppeld.
In het hoger onderwijs wordt op verschillende manieren beleid, onderwijs (stagedocenten/studenten) en het werkveld aan elkaar verbonden via een aantal co-creatieve programma's. Daardoor is er een actief netwerk ontstaan waardoor specifieke vragen over behoeften van studenten met een functiebeperking snel kunnen worden opgepakt.

In de leerlijn van het werkprogramma Stagediscriminatie in het hoger onderwijs wordt nadrukkelijk aandacht gegeven aan studenten met een functiebeperking en hun stage. Op deze manier worden stagebegeleiders en stagecoördinatoren geprofessionaliseerd.

Daarnaast is er door ECIO in 2024, in opdracht van directie mbo en directie hoger onderwijs, een onderzoek uitgevoerd waarin concrete aanbevelingen aan het mbo en hoger onderwijs worden gedaan in relatie tot stage(discriminatie) van studenten met een functiebeperking. Ook zijn in 2026 door hen de Inclusieve Stagecriteria

[14] Art. 9:32 lid 4 WHW en art. 10:19 lid 4 WHW
[15] Versterking Medezeggenschap Hoger Onderwijs, Tweede Kamer, 2023, 31 288, nr. 1100, bijlage: Afspraken scholing, ondersteuning en communicatie
[16] Oberon, Monitor Medezeggenschap Hogescholen en Universiteiten, zevende peiling, 2026

opgesteld. Bij de totstandkoming hiervan zijn een aantal sessies georganiseerd waarbij zowel het werkveld als actoren uit het hoger onderwijs bij aanwezig waren.

Ten slotte vindt periodiek afstemming plaats met de Landelijke werkgroep tegen stagediscriminatie in het hoger onderwijs waarin alle ondertekenaars van het manifest tegen stagediscriminatie in het hoger onderwijs zitting hebben. Dit is een community waarin kennis, ervaring en onderzoek worden gedeeld en de voortgang van het Werkprogramma wordt besproken. Ook in dit overleg is aandacht voor studenten met een functiebeperking en hun stagewensen.

Naast het werkprogramma loopt het programma De Haagse Aanpak en de Landelijke Aanpak stagediscriminatie waarmee het ministerie van OCW ook is verbonden. Aan deze programma's is een landelijke community verbonden waarbij ook organisaties die zich richten op studenten met een functiebeperking verbonden. Zij worden actief betrokken bij het programma en kunnen op deze wijze hun expertise naar het onderwijs vertalen.

Democratie

1. Alle nieuwsprogramma's moeten worden ondertiteld en audiodescriptie krijgen.

Met de NPO zijn in 2025 afspraken gemaakt over een onder- en bovengrens voor aanbod voorzien van audiodescriptie. Onder voorbehoud van aanvullende middelen streeft de NPO ernaar jaarlijks 85 titels (of seizoenen van titels) te voorzien van audiodescriptie. Als ondergrens gaat de NPO uit van 60 titels of seizoenen van titels. Hierover is de Kamer geïnformeerd in een brief.[17] Deze afspraken zijn een aanvulling op de reeds geldende afspraken over audiodescriptie in de prestatieovereenkomst tussen OCW en de NPO. In deze prestatieovereenkomst staan ook afspraken over nieuwsuitzendingen die voorzien moeten zijn van NGT.

3. Websites van de Rijksoverheid moeten toegankelijk zijn en in begrijpelijke taal geschreven worden.

Overheidsorganisaties zijn verplicht om aan de wettelijke toegankelijkheidseisen te voldoen vanuit het Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid. Op dit moment voldoet 62% van alle overheidswebsites en apps aan de wettelijke eisen en 9% voldoet aan alle toegankelijkheidseisen.

5. Politieke partijen worden verplicht om te zorgen voor online-informatie over hun politieke partij. Informatie zoals kandidatenlijsten en standpunten, moet toegankelijk zijn en in begrijpelijke taal zijn geschreven voor mensen met een beperking.

In opdracht van het ministerie van BZK voert Ieder(in) samen met een panel van ervaringsdeskundigen acties uit die politieke partijen moeten helpen om hun partijprogramma's toegankelijker te maken voor mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden. Zo is er een handreiking over toegankelijke informatie aan politieke partijen gestuurd, zijn er webinars voor politieke partijen over toegankelijke verkiezingsprogramma's georganiseerd en is er een website over toegankelijke informatie voor politieke partijen gemaakt. Ook konden politieke

[17] Kamerstukken II, 2024-2025, 32827, nr. 371.

partijen bij de Tweede Kamerverkiezing in 2025 advies krijgen over de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van hun partijprogramma's. Zeven politieke partijen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

6. Iedereen die behoefte heeft aan hulp bij het stemmen moet een begeleider mee kunnen nemen.
Er is er een wetsvoorstel voorbereid en aan de Tweede Kamer verstuurd, om hulp in het stemhokje voor meer mensen mogelijk te maken. Het streven is dat het wetsvoorstel bij de Provinciale staten en waterschapsverkiezingen in 2027 van kracht is.

7. Alle stemhokjes moeten voor iedereen toegankelijk zijn.
In het actieplan 'Toegankelijk stemmen' staan acties om stemlokalen toegankelijker te maken. Zo brengt de Kiesraad bestaande handreikingen voor het toegankelijk maken van stemlokalen bij gemeenten onder de aandacht (zoals die van de Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG), de Oogvereniging en Alzheimer Nederland). Ook gaat de Kiesraad onderzoeken hoe de Criteria Integrale Toegankelijkheid Stembureaus moeten worden aangepast, zodat ze meer rekening houden met mensen met verschillende fysieke beperkingen en aansluiten bij de nieuwe NEN-norm 9120 voor toegankelijke gebouwen. Verder zal de Kiesraad in overleg met gemeenten onderzoeken hoe de toegankelijkheid van stemlokalen in brede zin kan worden bevorderd en dit omzetten in concrete suggesties en ondersteuning. Het ministerie van BZK heeft in 2025 een workshop over toegankelijke stemlokalen gegeven aan projectleiders verkiezingen van gemeenten. Het ministerie van BZK geeft subsidie aan de Open State Foundation voor de website www.waarismijnstemlokaal.nl. Hierop kunnen kiezers zien welke voorzieningen er in de stemlokalen zijn, zodat zij weten waar zij terecht kunnen om zo zelfstandig mogelijk hun stem uit te brengen. Het ministerie van BZK geeft ook subsidie aan de Stichting Prokkel om mensen met een licht verstandelijke beperking te laten meedraaien op stemlokalen. De VNG heeft een lijst gemaakt met tips voor simpele hulpmiddelen die de toegankelijkheid van het stemlokaal kunnen vergroten en deze bij gemeenten onder de aandacht gebracht. De VNG stimuleert gemeenten om lokale gehandicaptenplatforms en ervaringsdeskundigen te betrekken bij de schouw van stemlokalen.

9. Toets nieuwe wetgeving en nieuw beleid aan de hand van het VN-verdrag Handicap.
In de werkagenda VN-verdrag Handicap is een maatregel opgenomen dat de ministeries van VWS en BZK kennis over het VN-verdrag Handicap verder verspreiden bij beleidsmakers en wetgevingsjuristen. In november 2025 is hiermee een eerste start gemaakt, door het organiseren van een lezing voor wetgevingsjuristen over het VN-Verdrag Handicap, in samenwerking met de Academie voor wetgevingsjuristen en het College voor de Rechten van de Mens. Er wordt bekeken om hier in 2026 een vervolg aan te geven. Daarnaast zijn er gesprekken gestart om te komen tot trainingen en e-learnings voor trainees, beleidsmedewerkers, wetgevingsjuristen en (top)managers. Tevens worden er gesprekken gevoerd met diverse departementen en externe partijen om de kennisbehoefte te peilen en te inventariseren hoe de kennisdeling opgezet kan

worden. Daarnaast zijn departementen in gesprek om het VN-verdrag Handicap onderdeel te laten zijn van het beleidskompas.

Zorg en ondersteuning

1. Organiseer één loket voor hulpmiddelen.

In de werkagenda VN-verdrag Handicap wordt gewerkt aan het verbeteren van de toegang tot hulpmiddelen door middel van het verbeteren en actualiseren van de convenanten 'Maatwerkprocedure toegang hulpmiddelen' en 'Meeverhuizen van individuele mobiliteitshulpmiddelen en roerende woonvoorzieningen bij een verhuizing'. De VNG stimuleert meer gemeenten deze convenanten te ondertekenen. Daarnaast wordt er in 2026 en in 2028 een monitor hulpmiddelen uitgevoerd. Hierin worden de ervaringen van hulpmiddelengebruikers in beeld gebracht en gekeken wat er verbeterd kan worden aan het aanvraagproces.

Voor sporthulpmiddelen wordt er gewerkt aan een loket Uniek Sporten (onderdeel van Fonds Gehandicaptensport). Dit wordt gedaan om te zorgen voor een toegankelijker, kostenefficiënter, duurzamer en eenvoudiger proces voor sporters met een beperking. Op dit moment wordt een pilot uitgevoerd met het kosteloos ondersteunen van gemeenten met deskundig advies, beoordeling en ontlasting van de administratieve last. Bovendien wordt bij dit loket de gebruiker geadviseerd welke sport beoefend kan worden met de beperking die iemand heeft. Ook wordt in de pilot onderzocht of sporthulpmiddelen in bruikleen verleend kunnen worden.

Tenslotte blijft bij het centrale loket een financieel vangnet voor dure sporthulpmiddelen die niet volledig vanuit de Wmo vergoed worden. In oktober 2025 is Uniek Sporten gestart met een pilot voor het centrale loket. Met deze pilot wordt getoetst of de voorgestelde invulling van dit centrale loket daadwerkelijk bijdraagt aan een toegankelijker, kostenefficiënter, duurzamer en eenvoudiger proces voor sporters met een beperking. Inmiddels zijn 25 gemeenten aangehaakt bij de pilot.

2. Bij beoordeling voor hulpmiddelen moet meedoen op alle levensgebieden (sport/wonen/onderwijs/mobiliteit/werk/vrije tijd) een norm zijn.

Bij de verstrekking en beoordeling van hulpmiddelen zijn veel partijen (de cliënten zelf en hun naasten, leveranciers, gemeenten, zorgverzekeraars, zorgkantoren, UWV en zorgverleners) betrokken. Al deze partijen zijn zich ervan bewust dat passende hulpmiddelen voor mensen met een beperking voorwaardelijk zijn om optimaal te functioneren in de maatschappij, op alle levensgebieden. In het Landelijk normenkader hulpmiddelen is daarom het gehele proces van aanvraag tot levering, onderhoud en reparatie van hulpmiddelen beschreven, waarbij ook alle levensdomeinen betrokken worden. Samenwerking tussen partijen in de toegang, levering en het gebruik (en onderhoud) van hulpmiddelen is cruciaal om dit waar te kunnen maken. In de monitor hulpmiddelen, die na de zomer naar de Tweede Kamer wordt gestuurd, wordt dit proces geëvalueerd en zal er gekeken worden naar wat er verder verbeterd kan worden.

Daarnaast is in de werkagenda VN-verdrag Handicap opgenomen dat er een modelbeleid voor de verstrekking van sporthulpmiddelen is en gemeenten worden gestimuleerd dit te gaan hanteren. Hierin wordt vastgesteld dat Sporten en

bewegen ook tot participatie en meedoen behoren. Inmiddels is de werkgroep van gemeenten ‘Sporthulpmiddelen binnen de Wmo’ tot aanvullend modelbeleid gekomen voor een consistente en heldere afbakening van de verantwoordelijkheden van gemeenten ten aanzien van de verstrekking van sporthulpmiddelen binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De notitie ‘Aanvullend Wmo-modelbeleid voor sporthulpmiddelen’ is op 16 april 2025 overgenomen in de commissie ZJO (zorg, jeugd en onderwijs) van de VNG.
Daarnaast is in de werkagenda opgenomen dat het ministerie van VWS in ieder geval met de VNG, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en belangenorganisaties in gesprek gaat over hoe de toegang tot hulpmiddelen meer kan aansluiten op het VN-verdrag Handicap.

4. Vanuit de intramurale Wlz moet iemand ook aanspraak kunnen maken op hulpmiddelen thuis.
De toenmalige minister voor Langdurige Zorg en Sport heeft op 21 augustus 2023 met Ieder(in), VNG, Firevaned en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) landelijke afspraken gemaakt over het behoud van hulpmiddelen thuis voor cliënten die verhuizen naar een Wlz-instelling en aangeven thuis te willen logeren. Deze afspraken gaan onder meer over de cliënten en de Wmo-hulpmiddelen die hiervoor in aanmerking komen, de processtappen, de financiering, de communicatie over de afspraken (o.a. via Regelhulp) en de evaluatie van de afspraken in 2025.

Eind 2025 heeft deze evaluatie plaatsgevonden, waarbij aan vertegenwoordigers van Ieder(in), VNG, VGN en Firevaned is gevraagd om hun ervaringen bij hun achterban op te halen en met elkaar te delen. Ook is vanuit het ministerie van VWS met een aantal ergotherapeuten van gehandicaptenzorginstellingen gebeld om naar hun ervaringen te vragen. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat de landelijke afspraken in de praktijk over het algemeen redelijk tot goed worden nageleefd, maar dat de landelijke afspraken nog niet bij iedereen bekend zijn. Hierom is afgesproken om de afspraken opnieuw bij gemeenten, cliënten en ergotherapeuten van zorginstellingen onder de aandacht te brengen. Dit vindt gelijktijdig plaats met de communicatie over de convenanten die in het kader van de Verbeteragenda zijn opgesteld en momenteel als onderdeel van de werkagenda worden geëvalueerd, zoals het meeverhuisconvenant.

6. Bepaal met tolkgebruikers wanneer een tolkvoorziening echt nodig is.
Het ministerie van VWS kijkt samen met tolkgebruikers, tolken, belangenorganisaties van tolkgebruikers en tolken en UWV (als uitvoerder van de voorziening) naar een nieuwe inrichting van de tolkvoorziening in het leefdomein, die (nog) beter aansluit bij de behoefte van de gebruikers. Het gaat dan onder andere over de inzet van tolkuren in het buitenland, het aanvraagproces van maatwerkuren en de inzet van tolken in grensgebieden.

Tot 1 april 2025 was er een 24-uurs achterwacht om belangrijke opdrachten uit te voeren wanneer er geen reguliere tolk gevonden kon worden. Het gaat hierbij om opdrachten waarvan de intentie is dat die altijd vervuld moeten worden, zoals een uitvaart, medische situatie en huwelijk (zgn. calamiteiten). Deze regeling werkte niet naar tevredenheid van gebruikers, ministeries en UWV, omdat er regelmatig geen tolk werd gevonden voor deze calamiteiten. Om dit te verbeteren is op 1 april 2025

gestart met de eenjarige pilot Achterwacht 2.0. Deze is per 1 april 2026 structureel ingevoerd. Er is nu structureel een pool van tolken beschikbaar voor inzet bij calamiteiten. Hiermee is het aantal calamiteiten waarbij geen tolk gevonden kon worden afgenomen. Bij de oude achterwachtsystematiek kon in ongeveer 30% van de calamiteiten geen tolk worden gevonden. Dat aantal is afgenomen naar ongeveer 3% van de situaties.

7. Maak een aparte status binnen de Zvw, Wmo en Wlz voor zorg en ondersteuning bij mensen met een levensbrede en levenslange beperking.
Het ministerie van VWS herkent dat het zorgstelsel ingewikkeld kan zijn voor mensen met een levensbrede en levenslange beperking. Daarom zet het kabinet in op een meer eenvoudige en laagdrempelige toegang tot zorg en ondersteuning. Dit is onderdeel van de werkagenda van de Nationale Strategie VN-verdrag Handicap. Eén van de maatregelen betreft het ontwikkelen van één digitaal informatiepunt en het stimuleren van vroegtijdig en integraal samenwerken. Dit betekent dat op elke plek in de gemeente mensen aankloppen met hun hulpvraag, zij altijd goed worden geholpen of doorverwezen. Dit gebeurt op basis van de werkwijze en uitgangspunten van het programma Inrichten overheidsbrede loketten van het ministerie van BZK. Ook de maatregelen vanuit hulpmiddelen dragen bij aan het verbeteren van de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning.

Verder wordt via de Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking gewerkt aan verbeteringen in de toegang door o.a. de bekendheid en kwaliteit van cliëntondersteuning te vergroten, zodat mensen geholpen en ondersteund worden bij het vinden en regelen van zorg en ondersteuning.
Het kabinet zet zich daarnaast in om de zorgwetten beter op elkaar af te stemmen, zoals op verschillende plekken in het coalitieakkoord is afgesproken. Ook in het HLO zijn hier afspraken over gemaakt voor de ouderenzorg. Hiertoe doet het kabinet een verkenning naar oplossingsrichtingen voor knelpunten op de grensvlakken van de Wmo2015, Zvw, Wlz en Jeugdwet. De verwachting is dat deze verkenning gereed is eind 2026.

10. Reële tarieven in het PGB.
Om gemeenten te ondersteunen bij het vaststellen van reële tarieven, en om verschillen in de gehanteerde tarieven te beperken, is een handreiking voor toereikende pgb-tarieven ontwikkeld die eind 2024 gereed is gekomen. De handreiking is vooral gericht op formele tarieven. Ten tijde van de handreiking kwamen er verschillende uitspraken over pgb-tarieven van de Centrale Raad van Beroep (CRvB). In 2023 oordeelde de CRvB dat voor hulp uit het sociaal netwerk minimaal het tarief uit de cao Verpleeg-, Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT) moet worden vergoed. In 2025 kwam de CRvB op dat oordeel terug. De CRvB oordeelde dat gemeenten zorg uit het sociaal netwerk wel met het minimumloon mogen vergoeden. De uitspraken gaan niet over het tarief voor beroepsmatige zorgverleners met een mbo-zorgopleiding of langjarige vergelijkbare praktijkervaring. De uitspraken staan een hoger tarief voor deze groep niet in de weg. Een hoger tarief voor de zorgverleners uit deze groep is wenselijk. VWS zal gemeenten vragen hier gevolg aan te geven.

Deze recente wijzigingen worden via de VNG gecommuniceerd naar gemeenten. Alle wijzigingen moeten komende periode in gemeentelijk beleid worden opgenomen. Het ministerie van VWS wil eerst bezien hoe deze wijzigingen worden ingevoerd, want de invoering van alle nieuwe tarieven vraagt tijd en inzet van gemeenten. Die tijd moeten gemeenten ook krijgen.

Een vergelijkbare handreiking voor de Wlz en Zvw is niet nodig omdat in de Wlz recentelijk het pgb op maat is ingevoerd. Dit verplicht zorgkantoren bij vaststelling van de zorgovereenkomst samen met de budgethouder te bezien welk budget nodig is voor de in te kopen zorg. Het pgb-tarief in de Zvw maakt deel uit van een private overeenkomst tussen budgethouder en verzekeraar.

11. Organiseer het PGB vanuit vertrouwen, dus weg met de administratieve lasten.
Het eenvoudiger maken van de uitvoering van het pgb is niet makkelijk omdat, de complexiteit van het stelsel een effectieve aanpak bemoeilijkt. Zo kan vermindering van administratieve lasten bij budgethouders bijvoorbeeld weer leiden tot vergroting van lasten bij de uitvoerders.
Samen met ketenpartijen is er gezocht naar maatregelen met draagvlak, bijvoorbeeld het uniformeren van formulieren en zorgen voor een 'warme overdracht'. Het is echter nog niet gelukt om de gesignaleerde verbeterpunten om te zetten in actie. Wel bieden het PGB portaal en de Sociale Verzekeringsbank (SVB) budgethouders een goede ondersteuning wat ook de ervaren regeldruk beperkt.

Eén van de belangrijkste onderwerpen bij het vergroten of terugwinnen van het vertrouwen, is om, waar mogelijk, verlengde indicaties te stellen. Dit is voor vrijwel het hele pgb (met uitzondering van de medische kindzorg) opgepakt. Het onderwerp beperking van de administratieve last in het pgb is continu onder de aandacht bij het ministerie van VWS.

12. Geef langdurige indicaties af in alle zorgwetten.
De afgelopen maanden is samen met partijen een plan opgesteld en in de Kamerbrief over de voortgang van het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg begin 2026 is een update gegeven. [18] Voor het vereenvoudigen van herindicaties heeft het CIZ een uitvoeringstoets uitgevoerd. Omdat het CIZ haar zaaksysteem nu aanpast, zal de uitvoering van start gaan zodra de aanpassingen in het zaaksysteem zijn doorgevoerd. De planning is medio 2026. Vervolgens wordt onderzocht of de aanpassingen van het herindicatieproces ook voor andere Wlz-sectoren, voor mensen die zorg thuis ontvangen en voor eerste indicaties kunnen gelden.

Momenteel wordt er een onderzoek uitgevoerd door Significant om inzichtelijk te maken hoe gemeenten al werken met een langere beschikkingsduur. De resultaten hiervan worden naar verwachting juli 2026 opgeleverd.

[18] Kamerbrief over voortgang Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg 'Samen voor kwaliteit van bestaan' | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

13. Stap over op één loket voor het PGB.
Dit onderwerp heeft een digitale en fysieke component. In de digitale lijn worden overheidsbrede loketten ingericht. Ook de toegang tot zorg wordt in het programma 'Inrichten overheidsbrede loketten' meegenomen. In de fysieke lijn wordt in enkele gemeente beproefd hoe overheidsinstanties, gemeenten en zorgpartijen aan de hand van het "altijd de juiste deur" principe samen kunnen werken. Daarnaast loopt in Eindhoven een pilot waarin gemeenten en een zorgverzekeraar samenwerken in een actieonderzoek om personen met een levenslange levensbrede beperking te koppelen aan vaste contactpersonen. Deze gecoördineerde activiteiten maken het organiseren van een apart loket voor het pgb vooralsnog niet nodig en zelfs strijdig met het principe van 'altijd de juiste deur'.

14. Stap over op een allesomvattend PGB.
Het huidige kabinet legt de prioriteit bij het specifieker inzetten van het pgb voor mensen die in staat zijn eigen regie op hun zorg te voeren en hier een bewuste keuze voor maken. Daarnaast wordt het werkgeverschap binnen het pgb interdepartementaal aangepakt.

Gebouwen
3. Vertaal de integrale toegankelijkheidsstandaard in Nederlandse Normen.
In februari 2025 is de NEN-norm 9120 voor toegankelijkheid van gebouwen gepubliceerd. De eerste twee jaar na het publiceren van de NEN-norm 9120 wordt gemonitord hoe de bouwsector de (delen van) de nieuwe NEN-norm 9120 vrijwillig oppakt. Verder zal gemonitord worden wat de drijfveren van de opdrachtgevers zijn om (onderdelen van) de NEN-norm 9120 wel/niet toe te passen. Daarna zal bezien worden of bepaalde delen van de NEN-norm 9120 in het Besluit bouwwerken en leefomgeving (Bbl) opgenomen kunnen worden.

6. Er wordt advies gevraagd over toegankelijkheid van alle overheidsgebouwen.
Tijdens het wetgevingsoverleg, begrotingsonderdeel gehandicaptenbeleid van het ministerie van VWS op 9 maart is door het lid Westerveld een motie ingediend over toegankelijkheid van overheidsgebouwen.[19] Naar aanleiding van deze motie vinden er op dit moment gesprekken plaats tussen het ministerie van VWS, VNG, IPO, Unie van Waterschappen en RVB.
Verder zijn door het ministerie van BZK stappen gezet om advies in te winnen bij deskundigen, ten aanzien van prioritering van onderdelen en type gebouwen.

7. Onderzoek de mogelijkheden van subsidie voor ondernemers om hen te helpen met het toegankelijker maken van hun gebouw (private gebouwen).
MKB-Nederland ontvangt op dit moment subsidie om bewustwording over toegankelijkheid te creëren bij ondernemers, waarbij er tevens handelingsperspectief wordt geboden en aandacht is voor sectorale samenwerking.

Tot slot
De actualisatie van de initiatiefnota laat zien dat er op verschillende terreinen vorderingen zijn gemaakt samen met diverse ministeries, vertegenwoordigende organisaties en met de mensen met een beperking. Gezamenlijk zijn we

[19] Kamerstuk 36800-XVI, nr. 162 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

verantwoordelijk zorg te dragen voor een verdere uitvoering van de werkagenda VN-verdrag Handicap om zo een verandering in de positie van mensen met een beperking te realiseren.

De minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport,
W.R.C. Sterk